

оздоровчої функції освіти на уроках трудового навчання полягає у збереженні здоров'я вчителя і учнів. Крім того, вчитель спрямовує свою діяльність і на формування в учнів ціннісних орієнтирів щодо власного здоров'я.

Перелік використаної літератури:

1. Денисюк Н. Можливості трудового навчання у формуванні екологічної компетентності учнів 5-7 класів // Трудова підготовка в закладах освіти – 2007. - №3 (49). – с. 20 – 22.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
3. Шаповал З. Інтеграція змісту шкільних навчальних предметів. Трудове навчання та «Основи здоров'я» під час формування в учнів засад здорового способу життя. // Трудове навчання в закладах освіти – 2006. – №3 (43) – с. 15 – 16.
4. Використання здоров'язбережувальних технологій на уроках трудового навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvitayahotin.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=151&catid=33&Itemid=119

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО УРОКУ ТЕХНОЛОГІЙ

*Суярко Людмила Вікторівна
м. Полтава*

***Анотація.** У статті аналізується проблема здоров'я людини в умовах сьогодення. Розглядаються здоров'язбережувальні аспекти сучасного уроку технологій. Визначено умови для здорового розвитку учня.*

***Ключові слова:** здоров'я, здоров'язбереження, урок технологій, умови для здорового розвитку учня.*

Проблема здоров'я людини в умовах сьогодення продовжує бути актуальною. Дійсно, стан здоров'я є показником духовного, соціально-економічного й культурного добробуту населення, рівня цивілізованості країни. Формування у підростаючого покоління світогляду, спрямованого на збереження власного здоров'я, оволодіння навичками здорового способу життя та безпечної поведінки, створення умов для гармонійного розвитку душі і тіла є актуальним питанням сучасності.

Здоров'я – найбільша цінність не лише окремої людини, а й усього суспільства. Тому одним із провідних напрямів розвитку освіти в Україні є збереження здоров'я дітей, що визначає ступінь їх життєздатності, можливості реалізувати свої потенційні біологічні та соціальні функції.

Виховання фізично і психічно здорової особистості є одним із найважливішим завдань сучасної школи. Проблема навчання і виховання здорової людини, створення сприятливих для її здоров'я умов навчання вивчалася багатьма науковцями. Відповідні аспекти можна знайти в працях К. Гельвеція, А. Дістервега, Я. Коменського, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, Л. Толстого. Серед класиків педагогіки, що приділяли увагу проблемі здоров'язбереження учнів, можна назвати П. Блонського, Г. Вашенко, Л. Виготського, М. Пирогова, В. Сухомлинського, К. Ушинського [1].

Я. Коменський рекомендував під час навчання дітей у школі створювати позитивну навчальну мотивацію, дотримуватись санітарно-гігієнічних норм, спрямованих на збереження здоров'я учнів [4].

В. А. Сухомлинський стверджував, що турбота про здоров'я дитини – це не просто комплекс санітарно – гігієнічних норм і правил. І не список вимог до режиму дня, харчування, праці, відпочинку. Це, перш за все, турбота про гармонійну повноту всіх фізичних і духовних сил, а вінцем цієї гармонії є радість творчості [5].

Не можна не погодитися з думкою про те, що здоров'я дітей – найголовніша цінність за будь-яких умов життя. І саме тому питання здоров'я школяра потребує особливої уваги. Потрібно враховувати, що від стану здоров'я учня залежить його успіх у навчанні, фізичний розвиток та психічний стан, ситуація у класному колективі, взаємовідносини з товаришами. Але в останні роки намітилася тенденція до погіршення стану здоров'я школярів.

Однією із причин такої ситуації стала система шкільної освіти, орієнтована на

інтелектуалізацію й інтенсифікацію навчального процесу. Інформаційна перевантаженість навчального процесу, його нераціональна з гігієнічної точки зору організація, недостатнє врахування вчителями індивідуальних можливостей учнів спричиняють погіршення стану здоров'я школярів. Відомо, що на стан здоров'я впливає низка соціально-гігієнічних та біологічних факторів. Існуючий стан організації режиму навчально-виховного процесу в сучасній школі, збільшення продуктивності навчання, зростаючий обсяг інформації вимагають від школярів усе більшого напруження фізіологічних систем організму, що зумовлює високе навантаження на адаптаційні механізми, посилює нервово-емоційну напруженість. У зв'язку з цим у сучасних школярів широкого поширення набувають хронічні неінфекційні захворювання дихальної, нервової, серцево-судинної, ендокринної та інших систем організму [2].

Державний стандарт загальної середньої освіти одним із головних завдань навчання визначає збереження і зміцнення фізичного, психічного, соціального та морального здоров'я школярів, формування в них умінь і навичок здорового способу життя.

Сьогодні урок, як основна форма організації навчально-виховного процесу, вже не вважається сучасним, хоча б він і відрізнявся всім різноманіттям найсучасніших засобів та педагогічних прийомів, якщо на цьому уроці не враховується здоров'я дитини, якщо дитина під час його проведення втрачає своє здоров'я. Тож на уроках технологій перш за все створюються умови для здорового розвитку учня:

1. Дотримуються фізіологічні основи навчально-виховного режиму: час працездатності, стомлюваності учнів; навчальне навантаження; фізкультхвилинки.
2. Відбувається гігієнічна оцінка умов і технологій навчання: повітряно-тепловий режим; світловий режим; режим та організація навчально-виховного процесу.
3. Формується здоровий спосіб життя.

Збереження фізичного, психічного, духовного, соціального, інтелектуального та творчого аспектів здоров'я у комплексі дозволить зберегти здоров'я школяра в цілому.

Отже, сучасний урок технологій має бути здоров'язберігаючим, здоров'яформуючим, здоров'язміцнюючим, спрямованим на формування в учнів позитивної мотивації на здоровий спосіб життя.

Таким чином, сучасна система освіти спрямована, зокрема, і на збереження здоров'я дітей і молоді. Учителі спроможні створити здоров'язберігаюче освітнє середовище тісному взаємозв'язку з учнями, батьками, медичними працівниками, практичними психологами, соціальними педагогами.

Перелік використаної літератури:

1. Бобрицька В. І. Формування здорового способу життя у майбутніх учителів 1. : монографія / Валентина Іванівна Бобрицька. – Полтава : ТОВ «Поліграфічний центр «Скайтек», 2006. – 432 с.
2. Ващенко О. Здоров'язберігаючі технології в загальноосвітніх навчальних закладах / О. Ващенко, С. Свириденко // Директор школи. – 2006. -№20. – С. 12 – 15.
3. Годецький М. В. Організація навчального процесу в сучасній школі / М. В. Годецький, Т. М. Хлебнікова. – Х. : Весла, 2003. – 214 с.
4. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения: в 2 т. / Я. А. Коменский. – М.: Педагогика, 1982. – Т.1. – 656 с.; Т.2. – 576 с.
5. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1976-1977. – Т.1. – 654 с.; Т.2. – 670 с.; Т.3. – 670 с.; Т.4. – 640 с.; Т.5. – 639 с.

ВРАХУВАННЯ ЕРГОНОМІЧНИХ ВИМОГ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННІ НАВЧАЛЬНИХ МАЙСТЕРЕНЬ

*Шмигло Світлана Анатоліївна
м. Полтава*

Основи педагогічної ергономіки формують та розкривають вимоги до планування робочих місць учнів у навчально-виробничих майстернях, проектування предметів меблювання індивідуальних робочих місць учнів з урахуванням антропометричних даних учнів та вимоги до навчально-методичного та декоративного оформлення майстерні. Особливі вимоги ставляться до планування функціональних зон у майстерні, розрахунку та освітлення місць розташування світильників.

На учня та вчителя, що є суб'єктами навчального процесу, має вплив навчальне